Návštěvou do mého rodného místa.

(*Píše F. J. Sadílek.*)

(Pokračování.)

Začátkem srpna zajeli jsme si se vnukem Jurkou do Plzně a odsud do věkolních měst a také do Šumavy. V Plzni prohlédnul jsem hned hlavnější místa jako kostely, museum, a toť se rozumí, že i pivovary, kterých se ještě u nás Čechův velká pověst. Měl jsem odporučení na p. Karla Groušla, vařiče v akciovém pivovaru, a bylo mně tedy velmi příležité za jeho pomoci vše důkladně prohlédnout. Měšťanský pivovar připravoval se na jubilejní slavnost dlouhého trvání. První var v roce 1842 obnášel 64 věder; od té doby se značně rozšířil a příjmy z něj jsou pravý zlatý důl. Pivo zde vařené je bez odporu uznané za nejlepší na celém světě. Hlavní stavby stojí na pravém břehu Radbuzy, ale vody k vaření piva používá se ze studně asi 90 střevíců hluboké a tesané v pískovci. Povrch pivovaru nevyjímá se žádnou velkou výstavností, za to ale pod zemí je hodně rozsáhlý; má 66 sklepů, které jsou vytesány do skály pískovcové a dlážděny žulovými plotnami a dohromady zaujímají tři čtvrtě německé míle. Majetníkem celého závodu je pravovarečné měšťanstvo z 252 pravovarečných domů. Piva se zde vaří dva druhy a sice: 11stupňové pivo výčepné, které, nežli může se čepovati, musí po 2—3 neděle ležeti a které rozesílá se v období zimním; pak 12stupňový ležák, který, jsa kvasnic úplně prost, nevyžaduje před načetím dalšího klidu a rozesílá se po většině v létě. Mimo Evropu se žádné Plzeňské pivo ze staroměšťanského pivovaru nezasýlá, a co se v Americe pije, je z akciového pivovaru.

Akciový pivovar je výstavnější než první a majetníky jeho jsou více i ti, kteří vlastní první, následkem toho nedělá se žádná konkurence. Akciový pivovar praví ve své zprávě, že oba pivovary používají jednoho samého pramene vody k vaření, panuje však úsudek po Čechách a i v Plzni, že pivo ze starého pivovaru je lepší.

Oba závody jsou dosti rozsáhlé, avšak proti našim americkým vypadají přece jen hodně primitivní, což ovšem v Čechách hned tak někdo neuvěří a musel by dříve vidět některé Milwaucké, aby viděl ten rozdíl a kde se v jednom do roka vydá více piva než v obou plzeňských.

Plzeň je pěkné město, ale bohužel ještě hodně německé. Hned první den, když jsem šel Saskou ulicí okolo krámu řeznického, viděl jsem jmeno Glickauf i vešel jsem do vnitř, a on to vskutku bratr Jana Glickaufa, nyní v Deadwood. Od něj jsem se dozvěděl kde bydlí p. Aron, řezník, bratr pp. Karla a Tomáše Arona v Crete, kterého jsem též navštívil a on byl tomu povděčen, že slyšel o svých bratřích v Americe.

Druhý den byla neděle a bylo mně velkou zábavou chodit po náměstí a prohlížet si venkovské kroje. Na náměstí, než se začaly v kostele velké služby boží, bylo jako když je jarmark — lidí se jen hemžilo, ale já neviděl než ty mladé Plzeňačky, kterým kroj ten hezky sluší a mně se zvláštně líbil. Vyhlíží jako panenky ve výkladní skříni, jedna jako druhá. Nožky jako srnky, pěkné trevičky těsně ušněrované až nad kotník, bílé punčochy, no,—a pak hodně sukni a hodně krátké—vrchní nejvíce světlé barvy a obyčejně hedvábné. Hezky těsně přiléhající žiletek, kol pasu široká pentle v zadu u mašli, na hlavě světlý hedvábný klobouk a holka čupr, že by na ní chyby nenašel. Hezký to kroj, ale myslil bych, že při některé práci nepraktický; o tom ale nebudu filosofovat. Mužského kroje jsem si mnohem nevšimnul, až zase podruhé, ženskému dávám vždy přednost.

V týž den bylo v Plzni o jednoho mladého Sadílka více na tomto světě, avšak nebylo to moc vinou, byl jsem v tom úplně nevinen, na to bych mohl jednu vzít... jak v Plzni říkají.

Celá věc přivedla mne na chvíli do rozpaků, ale jen na chvíli, neboť když je člověk znám, že je dobrák od kosti a masa, jako já, pak se netřeba ničeho báti. Avšak než mne bude ze všech stran gratulováno, chci hned vysvětlit, jak se byla celá věc udála: Hned z rána šel jsem do akciového pivovaru za p. Groušlem, a vcházeje do stavení, kde více vařičů a pomahačů aneb snad praktikantů stálo a mezi sebou rozmlouvalo, zaslechl jsem: "Ten Sadílek má štěstí na hochy." Na to jiný: "A ten kluk prý jak cvalík!" Zůstal jsem za vysvětlení a dozvěděl se ku své radosti, že to byl pro tentokráte obdařen klukem někdo jiný téhož jmena, jeden z vařičů, a z gruntu svého srdce jsem mu toho přál a strach spláknul jsem několika plzeňskými.

Z Plzně jsme jeli přes Plasy do Kralovic, rodiští to mé manželky, na které se pamatuji jen tolik, že na náměstí stál se vší skroušeností sv. Jan a podle všeho nestala se s ním změna žádná. Když jsem se na toho svatého podíval, vzpomněl jsem si, jak jeden můj známý vypravoval o své návštěvě z Čech:

Když prý před 20ti lety odjížděl, viděl ve městě, kde sedal na dráhu, státi člověka, jehož si byl zvláštní náhodou všimnul, jak si cpal z měchuřiny do hodně velké dýmky tabák, měl modrou kazajku a placatou čepici. Po dvaceti letech přijel domu na návštěvu a první kdo mu padl do oka, byl onen člověk, který stál v tom samém kroji a cpal si do dýmky i přistoupil k němu se slovy: "Člověče, snad tady nestojíte od té doby co jsem vás posledně viděl?" "Možná, stojím zde již hezkou chvíli" odpověděl tento.

V Kralovicích jsme se hned sešli s p. Vinc. J. Klausem, hostinským z Chicaga, který je rodem z Kožlan, a hned bylo veseleji. Cestuje-li člověk po Čechách, tu není nic příjemnějšího, jako když setká se s jiným Čecho-Amerikánem, to se potřásá ruka až radost. "Well, how do you do?" je první pozdrav. "A jak se vám zde líbí?" — "No, well, dobře, ale u nás v Americe je lépe!"

V K. jsme si prohlédli kostel, který stojí, jako mnoho jich v Čechách, několik století a dole pod ním v kobkách zachovalé mrtvoly třinácti členů rodiny Kryspeků, majetníků Kacerova.

Na večer jsme všichni tři nastoupili pěšky cestu do Kožlan, což je jenom hezká procházka. Pan Klaus je dobrý společník a jsa v krajině té domovem, okazoval a vysvětloval čeho třeba. Do Kožlan měl jsem odporučení od p. L. W. Dongrese, redaktora "Hospodáře" v Omaze, a na Kožlany a tam zažitou zábavu v Besedě nikdy nezapomenu. Přítomno bylo asi 20 dam zpěváckého spolku a zpíváno až milo, a pod vedením řídícího učitele p. Ouralského sehráno na housle několik pěkných skladeb. Mladý a velmi nadaný p. Bureš mladší, — hvězda kožlanské společnosti,—přednesl komický kuplet, a tak střídáno v samém hovoru a zábavě až do rána. Byli jsme tam první den, ale museli jsme se cítit nejen doma nýbrž jako mezi přátely kteří se snaží nám každou chvíli zpříjemniti. Tak demokratickou společnost snad nenajde v celých Čechách jako zde, leč není divu, an jsou hodně poamerikánštělí, — asi 700 Kožlaňanů prý je již v Americe a to je hodné procento na město asi 2000 obyv. Nenašel by mnoho rodin, aby neměli přátele v Americe. Jedním z radikálních činitelů a přímý a bezohledný zastance českých práv, na které je vláda k Čechům tak skoupá, je městský tajemník p. Jaroslav Rubeš.

Památník můj obohacen byl autografy celé společnosti v Besedě přítomné a jelikož jsou Kožlaňané v America jako doma, nedivil bych se, abych některé slečince neměl příležitost již zde v America na veselku, no, a na pěti stech mil nám zde tak nezáleží, to je pro ně maličkost!

(Pokračování.)

Z Omahy pěšky do Texas.

Píše o krádži Brkal Cestoslap.

(Pokračování.)

Odtud počíná husté Čechy obydlená krajina, zejmena jiho západní cíp obce. Mějím zde nákladné a vkusné výstavnosti rolníků českých. Půda zde úrodná a půda mírně a opět v části prudčeji vlnitá; voda pitná nalézá se v části velmi málko a opět značně hluboko, mnohá též slané příchuti. Celkem však jsou vody dobré a chutné. Rolníci zde jsou v dobrých poměrech hmotných. Zde pp. Jos. Fišer, Trousil, V. Černý, J. Mazánek, J. Čvančara a Fr. Třeska, a záp. zřím obydlí p. J. Kvasničky, kdež nalezá se nerost pod povrchem půdy, rudě olověné podobný. Sev. záp. jest p. Zelenka při malém potůčku. Jsem na rozhraní toku vod na jih a sever. Zde jsou pp. Jos. Novotný, M. Korbel, Fr. Chrastil, J. Šamla, Jos. a V. Šmíd, V. Větrovec, Fr. Pavlík, V. Aksamit, Jos. Josífek, jehož páni Amerikáni na Džon Džozelin přezvali. Tu sousedí pp. J. Leták, A. Aksamit, J. Branžovský, Fr. Šmíd a záp. po hranici okresu Gage hraničí spolu M. a V. Janeček, A. Jiskra a sev. starý známý pan M. Pomajzl a pan M. Stehlík.

Jsa hostem u p. Janečka dozvídám se o některých, v sev. záp. cípu okresu Gage usazených krajanech. Poloha jest zde mírně neb více vlnitá, s půdou celkem úrodnou. Bydlí zde pp. J. Bosák, Jan Kučera, Jan Štika, můj hostitel, p. M. Janeček a Jos. Sinovec. Nájemci St. Vogeltanz, bratří Bekové, A. a V. Vlasákové jsou pouze 2½ míle východně od Wilber vzdáleni a míli jižně jest p. Fr. Fišer. Veškeří osadníci tito v Gage Co. usazeni, přináleží české osadě v Saline Co. Pošta všech je Wilber. Jest více českých rodin v okresu tomto, o nichž se laskavý čtenář dočte později, an prozatím nemožno mi opomenouti návštěvu okr. Saline a částečně projíti českou jeho osadou, byť bych se i následkem opozdění na cestě třeba zachumelil do sněhové peřiny.

Jsem tedy na rozhraní okresův Gage a Saline. Záp. rozkládá se rozkošné údolí řeky Big Blue. V bezlistém řetěze stromů možno je v nynější době roční zříti rolnická obydlí, sem tam po údolí stojící, která v době letní jsou z větší části zastřena celé oku pozorovatele. Obec Wilber, kdež i okresní sídlo, město Wilber se nalézá, jest úrodná a krásná část okresu. Podél řeky nalezá se údolí 2 až 4 míle široké, téměř nejúrodnější to část státu. Po obou stranách údolí vine se řetěz pohoří, za nimž počíná mírně vlnitá poloha s půdou úrodnou. Město Wilber, na 14., 15. a 22. sekci rozložené, jest nejznamenitějším ze všech českých osad ve státu. Čítá přes 150 rodin českých.

Ubíraje se ku městu, přecházím most u mlýna, téměř při městu u řeky postaveného. Četně rodáků usazeno zde na východ od řeky Blue v této obci poblíže hranic okresu Gage. Od sev. počíná p. J. Zajíček st., Fr. Chaloupka, Rychtáříkův, J. Varta, Šalda, Svoboda, Fr. Tichý st. a jižně od cesty wilberské pp. T. Mareš, V. Vocásek, Fr. Hofman, J. Fišer, J. Trepka, M. Hynek, Jan Hobel a při samé řece Jiří Hynek, Jos. Jiskra a na mírném návrší východněji J. Svoboda.

Hranice města dosahují k samé řece a část osadníků, vlastně měšťanů, má na východní straně města stavební místa skrová. Od severu na jih protíná město odvětví dráhy B. & M. a slibovaná dráha Rock Island se prý města tomuto vyhne, založíc snad stanici se pět mil na východ.

Procházeje se ulicí města, slyším odevšad český hovor a veselí krajani chodí od zřídla ku pramenu, jako na hody do hostince p. Pospíšilova, kde p. Čecha je úslužným lahůdkem. Vždyť první starostí cestujícího jest, ocitne-li se ve městě, aby ukojil touhu neupraveného trpiče, žaludka. Zde jej každý ukojí, byť nebyl ani tak velkým, neb ještě větším jedlíkem než já. Snědl jsem to na posezení 8 jaternic a 4 jelita, porci kachny, 4 šálky polévky a k tomu americké nepečené chleba. Měl jsem pořádný apetit a proto jaké upejpání, ať se jednou pořádně nabaštím; beztoho ta má kuchyně pod širým nebem mně nevykrmí na biskupa s tlustým lalůskem.

Téměř veškery obchody v tomto městě nalezají se v rukou Čechů a které dosud v jejich vlastnictví nejsou, ty doufám, že v brzku budou, an českých obchodů zde ustavičně přibývá. V poslední době přibyl tu bankovní závod, jejž řídí p. Č. Duras, bývalý státní senator a co p. F. J. Sadílek, bývalý státní poslanec do zákonodárstva a okr. pokladník, nyní za obchod si zařídí, není mi posud známo.

(Pokračování.)

Novinky z Wilber.

U nás ve Wilber se nyní mluví o velmi důležitém podniku, který bohda dojde k uskutečnění a bude ku prospěchu nejen těch, kteří se jej súčastní, ale i městu a celému okolí. Nyní se na nás osvědčí, jen být trochu snášenlivý a věci se řádně ujmout, neboť věc se sama sebou po přemyšlení musí odporučovat. Chceme zde stavět akciový pivovar a každý, kdo o tom přemýšlí, hlásí se a odporučuje by se stavěl a chce se súčastnit. Aby se snad někomu nezdálo, že je ta celá věc jen tak, jak říkáme na zdař bůh, vysvětlím, jak se myšlénka ujmula.

Několik občanů, kterým dojista záleží, aby celé naše okolí zkvétalo, přemýšlelo o tom, že je jedna věc, které se zde mnoho prodá a která se sem dováží odjinud, kdežto zde by mohla být zrovna tak dobře vyráběna — a to je pivo.

Ve Wilber máme pět hostinců, co čepují skoro po celý rok pivo buď ze St. Louis aneb z Quincy, Ills.

A víte mnoho-li se od nás pošle za pivo do roka peněz? Věc neuvěřitelná, na padesat tisíc dolarů!

Nuž, nezaslouží ta věc trochu povšimnutí? Nač máme jen obohacovat německé sládky na východě, jsou chytřejší nás? Nač posílat do Quincy asi třicet tisíc doll., aby tamní sládek zveleboval svůj malý hrcálek za naše peníze a výhodu z těch peněz aby mělo i to okolí tam? Dnešní doby za pomoci strojů a zvlášť kde se vaří ve velkém, není žádným čarodějnictvím ani žádným tajným uměním uvařit dobré pivo, proč tedy nepostavit pivovar zde, který má velkou výhodu před mnohými?

Krug v Omaha staví velký nový pivovar na pozemku, kde ho 130 lotů stojí přes jedno sto tisíc doll. celý závod má stát asi půl milionu doll. a vypůjčeno bude na to asi čtyry sta tisíc a s tím se vším počítá, že se mu to vyplatí. Kdo zná historii amerických sládků, ten podiví se, jak začali s málem a jak jsou bohatí nyní, spíše pekař sbankrotí než sládek. Sám p. Krug začal s méně, než-li mnohý z našich homesteadářů.

Co se u nás ve Wilber zapiatilo za posledních deset let za pivo, postavil by, jen čistý výtěžek sládků, ohromný pivovar ve Wilber, který by dnes již dal hodně dělníkům práce a obchodníci by byli z toho dobře těžili a farmy by v ceně stouply.

Na dobrou věc není nikdy pozdě a máme čas vše napravit. Prohibice se již není čeho bát a že u nás ve Wilber bude se ještě na dále pivo pít, to také je k víře podobné. Kapitál asi padesát tisíc se dá lehce sehnat, když pozná každý, jaké výhody z toho musí přijít. Ti, co o tom přemýšlí, mají asi následující plán:

Spojit se tak, aby všichni hostinští, obchodníci, soukromníci, rolníci a vůbec každý, kdo jen trochu může stát se podílníkem závodu, tak aby celá ta věc měla přízeň. Tím spojením by se lehce docílilo, že by žádný jiný nemohl zde pivo cizí prodávat, jelikož by dle našeho zákona v tak malém místě nesehnal dosti podpisů k žádosti o licensi.

Devět desetin by dojista bylo ma, jetníků Čechů a co se u nás podnikło od Čechů, dobře vždy dopadlo, toho důkazem je náš výpomocný spolek, který je vlastně původcem celé té věci, neboť jeho zdar nás poučil, jak mnoho se může dokázat a prospět se spojenými silami.

Stavěním závodu by oživlo celé okolí a pro naše dělníky by byla zabezpečena práce. Máme zde sice pivovar p. Kobesa, ale ten je malý a nestačí vařit jen pro svůj obchod, tomu by to neškodilo aneb se může vykoupit a spojit.

Jednotlivec se také nemůže k takové stavbě zde odvážit, sice by neměl tu přízeň, východní sládci by sem dali pivo laciněji, jen aby ho utlačili. Náš plán by jim zamezil podobnou choutku.

O vyplácení se celého podniku nezdá se, že je jaké pochybnosti, když povážíme, za mnoho li by se jen piva prodalo těm, co jsou majetníci, beze všeho oznamováni a komise, která se od sládků platí.

Když za dnešní doby mohou zde stavět lednice těm, kterým dodávají pivo, hostinským hodnou provisi, mnohdy i velké presenty a sami dělají při tom velké peníze, proč by se to zde nevyplácelo, kdyby se prodalo piva jen za to, co se ho zde spotřebuje? Až by věc byla v proudu, snad by se dalo i s jinými konkurovat. Celé naše okolí by tím získalo. Rozumí se samo sebou, že i tato věc, jako každá jiná, najde své odpůrce, kteří o věci ani nepřemýšlí a budou ji zavrhovat a nevidí, že by jim přivedla dobro.

K uskutečnění celé té věci nechybí než dobrá vůle a každý, kdo myslí, že by v té věci mohl poradit, měl by, až bude svolána schůze, se dostavit a náhled svůj sdělit.

Poslední sobotu odbýván pohřeb staré pí. Anny Zvoníčkové a to za takového velkého účastenství, jakého zde po dlouhá leta nebylo.

Náš školní výbor má v přípravě překvapení pro obecenstvo, bude dávat divadlo s výhrami, dárky to příznivců školy a připravuje se na to zle, an chtí staří herci, kteří byli leta na odpočinku, něčím se producírovat. Doslýchám, že to budou od Lad. Stroupežnického "Naši furianti". Kus to, který vyžaduje mnoho furiantů, ale co pak je u nás ve Wilber o něco zle, když chceme něco provést? I furiantů máme dost,— samé furianty! X

Důležité pro ženy.

Zdá se, jakoby žen a dívek různými chorobami stížených stále přibývalo, neboť denně slyšíme na všech stranách nářky na tu neb onu nemoc. Zvláště jsou to nemoci žaludeční, bolesti hlavy, zácpa a nemoci pohlavím ženským podmíněné. *Severův Životní Balsám* jest v ohledu tom výtečným lékem, neboť odstraňuje choroby tyto bezpečně a rychle. Severův Regulátor ženských nemocí jest potřebným lékem pro každou ženu a dívku, která trpí nepravidelným měsíčním a nemocemi s tím spojenými. Cena Životního Balsámu 75c. Regulátoru $1.00. Zkuste výtečných léků těchto.

W. F. SEVERA
český lékárník,
Cedar Rapids, Ia.

Severovy prášky proti bolestem hlavy pomůžou vždycky.